

اکینوкокوز

(Echinococcosis)

این بیماری در
افغانستان موجود
است.

۱. تعریف

اکینوкокوز (بیماری هایداتید = hydatid disease) یک عفونت پارازیتی است، که آنرا مرحله وسطی کرم فیتوی اکینوкокوز، سبب می شود.

۲. عامل شناسی

اکینوкокوز به وسیله ی اکینوкокوز گرانولوسوس (*E. granulosus*) که یک سیستود خورد عضو خانواده تینیده (Taenidae) است، به وجود می آید. پارازیت یاد شده دارای دوران حیات غیر مستقیم است و باید در میزبان وسطی (گوسفند، بز، گاو) و میزبان نهایی (سگ ها) در هر دو انکشاف کند.

۳. سرایت

میزبان نهایی اکینوкокوز گرانولوسوس که عمدتاً گوشتخوران اند زمانی مصاب میشوند که سیست های موجود در انساج میزبان وسطی (گوسفندا، بزها، گاوها) را بخورند. سیست ها به کرم های فیتوی انکشاف و در روده های کوچک گوشتخوران بالغ می شوند. تخم ها با مدفوع گوشتخوران بیرون شده و برای چندین ماه در چرشگاه ها و باغ ها زنده می مانند. وقتی که میزبان وسطی از قبیل گوسفند، بز یا گاو آنها را می خورند، تخمها به لاروا انکشاف و این لاروا ها به اعضای مختلف انتقال کرده و اکثر اوقات در جگر و ندرتاً در شش ها به سیست ها انکشاف می نمایند.

۴. انواعی که مصاب میشوند

گوسفندها، بزها، گاوها، گاومیشها و شترها انواع عمده بی اند، که توسط این بیماری مصاب می شوند. انسانها زمانی که تخم های کرم فیتوی میزبان نهایی را بخورند، در اعضای شان مانند جگر، گرده ها و مغز نیز سیست ها انکشاف می کنند. تخم های پارازیت یاد شده در غذا، سبزی ها، میوه ها، علف ها و یا آب آلوده یافت شده می توانند. دوران سگ - گوسفند به احتمال قوی منتج به عفونت های انسانی می شود.

اکینوکوز یک زونوز خطر ناک است!

۵. علایم کلینیکی

دوره ی مخفی (نهفته) بیماری طولانی است. علایم کلینیکی صرف نزد میزبان وسطی به مشاهده رسیده و اغلب اوقات آلوده گی تحت کلینیکی همراه با سیستهای بدون علایم به طور تصادفی در کشتار گاه یافت میشوند. اکثر سیست ها در جگر و شش ها یافت شده، اما در اعضای دیگر نیز یافت شده میتوانند. زمانی که سیست ها به اندازه ی کافی بزرگ باشند، علایم را مانند بینظمی جگر، تجمع آب در شکم و زردی، و همچنان التهاب برانشی ها و شش ها، ضعف قلب، کاهش نمو و وضعیفی را به بار می آورد

۶. دریافت های پتولوژیک

نزد میزبانهای وسطی سیست ها معمولاً انفرادی، پر از مایع و به وسیله دیوار فیروزی احاطه شده می باشند. اکثریت سیست ها ۱ - ۷ سانتی متر قطر داشته، اما بعضی از آنها شاید به ۲۰ سانتی متر برسند. برخی از سیست ها آهکی و نکروزه شده یا آلوده میگردند. اکثریت سیستها در جگر و بعضی از آنها در شش ها یافت می شوند.

۷. تشخیص

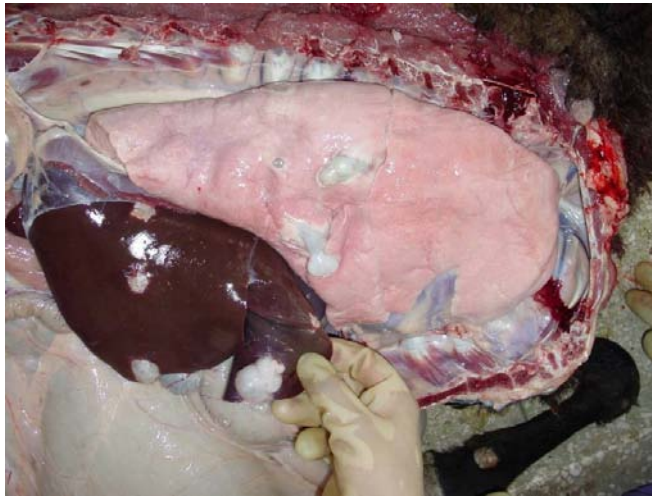
معاینات عادی مدفوع میزبان های نهایی بخاطر شباهت تخم پارازیت عامل با تخم های سایر کرمهای فیتوی، قابل اعتماد نمی باشد. اکیونوکوکوس نزد میزبان های وسطی عمدتاً در وقت باز گشایی جسد و یا در کشتار گاه در جریان تفتیش گوشت، تشخیص می گردد. آزمایش های سیرولوژیک در حیوانات خانگی به صورت عموم کاربرد ندارند.

۸. تداوی

اکینوкокوز در میزبان های نهایی با تعداد زیادی دواهای ضد کرم از جمله پرازلی کوانتیل = درونسیت (Praziquantel=Droncit) تداوی شده میتواند. بیماری در میزبان های وسطی چاره ی دیگری، به استثنای دورسازی سیست ها توسط عمل جراحی که در حیوانات خانگی معقول و عملی به نظر نمی رسد، ندارد.

۹. وقایه و کنترل

عفونت ها در سگها و پشکها با ممانعت از خوردن لاشه ها به ویژه اعضای داخلی میزبان های وسطی مصاب، جلوگیری شده میتواند. سگ ها نه باید با محصولات فرعی پس از کشتار گوسفند ها، بزها و گاوها تغذیه شوند. معاینه و تداوی منظم سگها به ویژه سگ های رمه می تواند اکینوкокوز را در حیوانات خانگی کاهش دهد. بخاطر محافظت انسان، سگ ها باید از ساحه زمین های سبزی کاری دور نگهداشته شوند، تا از آلوده شدن سبزی ها با تخم های موجود در مدفوع سگ جلوگیری گردد. اقدامات بهداشتی مانند شستن دست ها پیش از خوردن غذا یا بعد از لمس نمودن سگ ها، باید در نظر گرفته شوند. اکثر سیست های گوسفندها و بزها کاملاً ساری اند، بنأ بویژه کارگران کشتار گاه باید محتاط باشند. اکثر سیستها در گاو عقیم اند و از این لحاظ برای انسانها کمتر خطرناک میباشند.

شکل: سیست های اکینوкокوزس در جگر و شش گوسفند